

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

AGNIESZKA HOLLAND

fot. Martin Kraft

KULTURA

Reżyserka

Agnieszka Holland jest jedną z najbardziej znanych polskich reżyserek filmowych. Studiowała na Wydziale Filmowym i Telewizyjnym Akademii Sztuk Sceniczych w Pradze.

W 1980 roku otrzymała prestiżową nagrodę FIPRESCI (Międzynarodowej Federacji Krytyków Filmowych) podczas 33. Międzynarodowego Festiwalu Filmowego w Cannes za swój pierwszy pełnometrażowy film kinowy pt. „Aktorzy prowincjonalni”. O tym, jak bardzo jest ceniona na całym świecie, świadczą liczne nagrody i nominacje w prestiżowych konkursach, np. Srebrny Niedźwiedź za film „Pokot” na Berlinale w 2017 roku, czy ostatnio Złote Lwy za film „Obywatel Jones” na Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni. Filmy Agnieszki Holland były trzy razy nominowane do Oscarów.

Pisze scenariusze nie tylko do własnych filmów, ale i innych reżyserów, w tym do kilku filmów Andrzeja Wajdy. Współpracowała także jako konsultant scenariusza przy słynnej trylogii Krzysztofa Kieślowskiego pt. „Trzy kolory”. „Momenty, w których podejmuję decyzję, żeby robić film, często są przypadkowe. Spotykam się z jakimś tekstem, historią i nagle czuję, że to zaczyna we mnie pracować, pączkować, że wytwarzają się połączenia między mną a tym tematem czy też między rzeczywistością a tematem” - mówiła w wywiadzie, który powstał na potrzeby społecznej kampanii edukacyjnej Legalna Kultura.

W 2001 roku Agnieszka Holland została odznaczona Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Wyróżnienie to przyznał jej Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski za wybitne zasługi dla polskiej kultury. Agnieszka Holland jest członkiem Europejskiej Akademii Filmowej. Na słynnej ul. Piotrkowskiej w Łodzi w 1998 roku odsłonięto jej gwiazdę w Alei Gwiazd. Poza reżyserowaniem i pisaniem scenariuszy zajmuje się również tłumaczeniem literatury czeskiej na język polski.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

IRENA SANTOR

KULTURA

fot. Cezary Piwowarski

Piosenkarka

Irena Santor to wokalistka śpiewająca wyjątkowym mezzosopranem, nazywana „pierwszą damą polskiej piosenki”.

Urodziła się w 1934 roku w Papowie Biskupim. Nigdy nie uczyła się śpiewać profesjonalnie, a jej talent muzyczny został odkryty w szkole. Rozpoczęła od występów w Zespole Śpiewu i Tańca Mazowsze w 1951 roku. Osiem lat później zaczęła występować solo.

Irena Santor występowała w Teatrze Syrena i Teatrze Ateneum. Dawała koncerty w Europie oraz w Stanach Zjednoczonych. Prowadziła program „Skąd my się znamy”, zagrała w filmie Stanisława Barei, a także brała udział w recitalach TV. Karierę zakończyła w 1991 roku.

Była przewodniczącą Stowarzyszenia Polskich Artystów Wykonawców Muzyki Rozrywkowej. Uczestniczyła w Radzie Artystycznej Polskich Nagrań. Jest laureatką międzynarodowych festiwali piosenki oraz wykonawczynią wielu przebojów, m.in. „Ach jak przyjemnie”, „Embarras”, „Jak przygoda, to tylko w Warszawie” czy „Powróćisz tu”.

Jako pierwsza w Polsce piosenkarka została uhonorowana doktoratem honoris causa (jest to akademicki tytuł honorowy nadawany osobom szczególnie zasłużonym dla nauki i kultury). Irenę Santor możemy do dziś oglądać w telewizji, pojawia się gościnnie w programach telewizyjnych poświęconych piosence i estradzie. Ponadto artystka angażowała się w akcje charytatywne, propagowała m.in. program badań mammograficznych.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

KRYSTYNA JANDA

fot. Andrzej Piasecki

KULTURA

Aktorka

Krystyna Janda to jedna z najpopularniejszych i najbardziej cenionych polskich aktorek teatralnych i filmowych.

Urodziła się w 1952 roku w Starachowicach. Ukończyła Państwową Wyższą Szkołę Teatralną w Warszawie (obecnie Akademia Teatralna). Na scenie zadebiutowała w 1976 w Teatrze Ateneum w Warszawie w roli Anieli w wyreżyserowanych przez Jana Świderskiego „Ślubach panieńskich” Aleksandra Fredry. Gra, śpiewa, reżyseruje, pisze felietony, wydała 6 płyt i 8 książek, w tym 3 tomy „Dzienników”. Wielokrotnie nagradzana na polskich i zagranicznych festiwalach. W 1998 roku w ankiecie „Koniec wieku” przeprowadzonej przez tygodnik „Polityka” znalazła się w gronie najwybitniejszych aktorów XX wieku.

Krystyna Janda jako jedna z pierwszych podjęła wyzwanie stworzenia własnego, prywatnego teatru. W Warszawie od 2005 roku działa Teatr Polonia, a od 2010 roku Och-Teatr – oba prowadzone przez Fundację Krystyny Jandy na rzecz Kultury, której aktorka jest fundatorką i prezeską. Prezentowany na obu scenach repertuar jest całkowicie autorski, a na deskach występuje zarówno grono uznanych artystów, jak i wielu debiutantów stawiających pierwsze kroki w zawodzie.

W 2006 roku otrzymała nagrodę *Medaille Charlemagne pour des Medias Européens* (Medal Karola Wielkiego Europejska nagroda mediów) za wybitny dorobek aktorski, zaangażowanie w europejskie porozumienie między Wschodem i Zachodem oraz walkę o równouprawnienie kobiet.

Wśród wielu nagród za dokonania aktorskie są te najważniejsze – Złota Palma dla najlepszej aktorki na 43. Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Cannes za rolę w „Przesłuchaniu” oraz w 2019 roku na Festiwalu Filmowym w Sundance za rolę w filmie „Słodki koniec dnia”.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

MAŁGORZATA SZUMOWSKA

fot. Maciej Zienkiewicz / Agencja Gazeta

KULTURA

Reżyserka

Jedna z najbardziej znanych obecnie polskich reżyselek filmowych na świecie. Jest również scenarzystką i producentką filmową. Swoją warsztat szkoliła podczas studiów na Wydziale Reżyserii Filmowej i Telewizyjnej Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi. Jej szkolna etiuda została wyróżniona i pokazana we francuskim Cannes, na jednym z najważniejszych festiwali filmowych.

O tym, jak bardzo ceniona jest w swojej branży, mogą świadczyć chociażby jej liczne nagrody. Za film „Twarz” otrzymała Srebrnego Niedźwiedzia podczas Międzynarodowego Festiwalu Filmowego w Berlinie - Berlinale. Jest to jedna z najbardziej prestiżowych imprez tego typu w Europie oraz na świecie. Za „Body/Ciało” również otrzymała nagrody, w tym m.in.: Srebrnego Niedźwiedzia na Berlinale, Orła, Złote Lwy oraz Europejską Nagrodę Filmową. Małgorzata Szumowska była członkiem Rady Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej w latach 2014-2017.

"Jestem reżyserem, ale jestem też kobietą. A to świetne połączenie" – tak mówiła Małgorzata Szumowska odbierając nagrodę Srebrnego Niedźwiedzia na festiwalu Berlinale. Jak sama twierdzi, kino musi być osobiste i intymne. Inne jej w ogóle nie interesuje.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

MARIA KONOPNICKA

fot. Wikipedia

KULTURA

Pisarka

Najwybitniejsza polska poetka, publicystka i pisarka dla dzieci okresu realizmu. Urodziła się 23 maja 1842 roku w Suwałkach, zmarła 8 października 1910 we Lwowie.

Kobieta niezależna i odważna. Jej twórczość była bardzo popularna, ale i wywoływała sporo kontrowersji. Po recenzji Henryka Sienkiewicza poematu „W górach” Maria uwierzyła w swój talent i zaczęła rozwijać pasję literacką.

Była bardzo postępową i silną. Wychowywała samotnie sześcioro dzieci, zawodowo udzielała korepetycji i mimo nadmiaru obowiązków znalazła czas na swoją wielką pasję – pisanie. Najpopularniejsze są jej utwory pisane dla dzieci: „Na jagody”, „O krasnoludkach i sierotce Marysi”, „Szkolne przygody Pimpusia Sadełko” czy „O Janku Wędrawniczku”.

Maria była nie tylko znakomitą pisarką, ale również działaczką społeczną. Walczyła o równouprawnienie i przyznanie praw wyborczych kobietom, angażowała się w los osób biednych i wykluczonych. W swojej twórczości podejmowała ważne i aktualne problemy.

Maria Konopnicka to wzór dla wielu kobiet, wybitna i inspirująca polska pisarka, która zapisała się na kartach historii.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

NATALIA PASZKOWSKA

fot. STEFAN ROMANIK / Agencja Gazeta

KULTURA

Architektka

Jest współzałożycielką warszawskiej pracowni WWAA, która powstała w 2006 roku. Od 2007 roku o pracowni stało się głośno za sprawą wygranej w konkursie na projekt polskiego pawilonu na wystawę Expo 2010 w Szanghaju. Jego twórcy - Natalia Paszkowska, Marcin Mostafa oraz Wojciech Kakowski - tworząc koncepcję, inspirowali się motywem wycinanki łowickiej. Stworzyli ażurową elewację obiektu, który okazał się jednym z najbardziej oryginalnych podczas całego wydarzenia.

Innym projektem, współautorstwa Natalii Paszkowskiej był Służewski Dom Kultury. Koncepcja powstała we współpracy z pracownią 137 kilo. Podobnie jak w przypadku pawilonu na Expo architekci inspirowali się polską kulturą - wiejskimi siedliskami, które można było spotkać jeszcze w latach 70. na terenie Służewa. Służewski Dom Kultury znalazł się w dziesiątce najlepszych budynków w plebiscycie BRYŁA ROKU 2013. Zresztą swoje pierwsze nagrody zdobywała jeszcze podczas studiów. Jej praca dyplomowa na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej została wyróżniona w ogólnopolskim konkursie Stowarzyszenia Architektów Polskich.

Natalia Paszkowska jako pasjonatka angażuje się w różnego rodzaju warsztaty, wykłady i projekty badawcze dotyczące architektury.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

OLGA BOZNAŃSKA

KULTURA

Malarka

fot. wikipedia

Najwybitniejsza polska malarka i portrecistka okresu Młodej Polski. Urodziła się w 1865 roku w Krakowie. Pierwszych lekcji rysunku udzielała jej matka, Eugenia Mondan.

Kształciła się między innymi pod kierunkiem Kazimierza Pochwalskiego i Józefa Siedleckiego, na Wyższych Kursach dla Kobiet, a także w Akademii Sztuk Pięknych w Monachium. Chcąc doskonalić swoje umiejętności, artystka kopiowała dzieła dawnych mistrzów w monachijskiej Pinakotece oraz obrazy Velazqueza w Wiedniu. Olga Boznańska otworzyła własną pracownię w Monachium. W 1895 roku zarządzała Szkołą Malarską w zastępstwie Teodora Hummela, z kolei w 1898 roku, mając 33 lata zamieszkała na stałe w Paryżu.

Malarka prezentowała swoje prace na wystawach w Europie i Stanach Zjednoczonych. Otrzymała wiele nagród m.in. złoty medal na międzynarodowej wystawie w Monachium, Francuską Legię Honorową, Grand Prix na wystawie Expo w Paryżu.

Malowała głównie portrety, często motywem jej obrazów były widoki z okna oraz wnętrza pracowni. Olga Boznańska wypracowała oryginalną formułę portretową, w swoich obrazach skupiała się na twarzy modela, znaczącą uwagę przywiązywała również do kształtu dłoni.

Zmarła w 1940 roku w Paryżu.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

PATTY JENKINS

KULTURA

Reżyserka

fot. Gage Skidmore

Patty Jenkins to urodzona w 1971 roku w Kalifornii amerykańska reżyserka.

Jest pierwszą kobietą w historii, która nakręciła film o budżecie przekraczającym 100 milionów dolarów. Był to film „Wonder Woman”, który pobił rekord najbardziej dochodowego filmu akcji wyreżyserowanego przez kobietę - w kraju i na świecie.

21 października 2016 roku, w 75. rocznicę pierwszego pojawienia się Wonder Woman, Patty Jenkins, aktorka Gal Gadot i Lynda Carter (odtwórczynie postaci Wonder Woman), prezydent DC Entertainment Diane Nelson oraz podsekretarz generalna Organizacji Narodów Zjednoczonych Cristina Gallach, mianowali postać Wonder Woman na „Honorowego Ambasadora ds. wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt”.

Ten gest miał na celu zwiększenie świadomości w kwestii zrównoważonego rozwoju ONZ nr 5, który dąży do równego traktowania osób obu płci i wzmocnienia pozycji wszystkich kobiet i dziewcząt do 2030 r. Decyzja spotkała się jednak z protestami pracowników ONZ, którzy w swojej petycji do Sekretarza Generalnego ONZ Ban Ki-moon wyrazili sprzeciw i w rezultacie postać została pozbawiona oznaczenia, a projekt zakończył się 16 grudnia tego samego roku. Mimo to, Patty Jenkins nieustannie wspiera kobiety, a w swoich filmach zgłębia kwestie moralności oraz kobiecości.

W 2018 roku została wyróżniona tytułem Barbie Shero, przyznawanym przez firmę Mattel kobietom, które swoją postawą i dokonaniom są wzorami do naśladowania dla dziewczynek i kobiet na całym świecie.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

WISŁAWA SZYMBORSKA

KULTURA

Poetka

fot. Juan de Vojnikov

Maria Wisława Anna Szymborska-Włodek to poetka, eseistka, krytyczka, tłumaczka, felietonistka. Laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury. Urodziła się 2 lipca 1923 roku w Kórniku, koło Poznania. Od 1929 roku mieszkała w Krakowie, gdzie w latach 1945-1948 studiowała filologię polską oraz socjologię na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po wybuchu II wojny światowej kontynuowała naukę na tajnych kompletach, a od roku 1943 zaczęła pracować jako urzędniczka na kolei.

Debiutowała w marcu 1945 roku wierszem „Szukam słowa” w dodatku do „Dziennika Polskiego”. W latach 1953-1981 pracowała w krakowskim tygodniku „Życie Literackie”, gdzie prowadziła dział poezji i rubrykę „Lektury nadobowiązkowe”.

Szymborska wydała 13 tomików wierszy, które przetłumaczone zostały na ponad czterdzieści języków.

W 1991 roku otrzymała Nagrodę im. Goethego. W 1995 roku została laureatką Nagrody Herdera, a Uniwersytet Poznański nadał jej tytuł doktora honoris causa. Natomiast rok później, Wisława Szymborska otrzymała najważniejszą nagrodę - literacką nagrodę Nobla. W 2001 roku została członkiem honorowym American Academy of Arts and Letters. W 2011 roku nagrodzono ją najwyższym odznaczeniem państwowym - Orderem Orła Białego.

Poetka zmarła 1 lutego 2012 roku w Krakowie, urna z jej prochami została złożona w grobie rodzinnym na cmentarzu Rakowickim.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

MAGDALENA ABAKANOWICZ

fot. Wikipedia

KULTURA

Rzeźbiarka

Jedna z najsłynniejszych polskich rzeźbiarek, znana i ceniona na całym świecie. Jest autorką niezwykle popularnych instalacji. Przez 25 lat wykładała na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu. W 1984 roku pełniła również funkcję profesora wizytującego na Uniwersytecie Kalifornijskim w Los Angeles. Sama ukończyła Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie, a później Państwową Wyższą Szkołę Sztuk Plastycznych w Sopocie (obecnie mieści się w Gdańsku i nosi nazwę Akademia Sztuk Pięknych).

Ciekawostką jest fakt, że w młodości zajmowała się głównie sportem. Trzy razy zdobyła medal podczas mistrzostw Polski w biegach sztafetowych: raz złoto i dwukrotnie srebro. Miała na swoim koncie również dwa brązowe medale z zimowych mistrzostw Polski w biegu na 50 metrów przez płotki oraz w sztafecie 4x50 metrów.

Jej największą pasją było jednak rzeźbiarstwo. Magdalena Abakanowicz specjalizowała się przede wszystkim w dużych, figuralnych kompozycjach przestrzennych, które często tworzyła z tkanin. Używała również kamieni, drewna oraz brązu. To właśnie od jej nazwiska pochodzi nazwa „abakan”, przy użyciu którego tworzyła swoje dzieła. Jest to rodzaj tkaniny artystycznej, z której wytwarza się monumentalne kompozycje przestrzenne, wyglądem przypominające rzeźby.

Magdalena Abakanowicz swoją działalnością zrewolucjonizowała spojrzenie na tkaninę artystyczną. Do tej pory patrzono na nią jako „płaską” i przeznaczoną głównie do dekoracji wnętrz. Dzięki polskiej rzeźbiarce zaczęły powstawać nowe, miękkie formy rzeźbiarskie przy użyciu tkanin. Charakterystyczne również dla jej twórczości były zwielokrotnione ludzkie sylwetki, ustawione w pewnym porządku.

Magdalena Abakanowicz odniosła światowy sukces, o czym mogą świadczyć chociażby jej liczne nagrody na prestiżowych, międzynarodowych festiwalach oraz doktoraty honorowe.

Rzeźbiarka zmarła w 2017 roku w Warszawie.